

Piispainkokouksen lausunto kirkolliskokousaloitteesta *Liturgisten avustavien tehtävien sallimisesta myös naisille, sekä opettamisen salliminen teologisen koulutuksen hankkineille naisille*

Taustaa

Naisten rooli nousee toistuvasti esiin Suomen ortodoksisessa kirkossa. Aihetta on sivuttu erilaisissa seminaareissa, artikkeleissa, selvityksissä ja raporteissa vuosikymmenten aikana. Valitettavasti keskustelu kärjistyy aina nopeasti ja saa hyvin fundamentalistia sävyjä tehden aiheen käsittelystä vaikeaa.

Virallinen kanta ja käytännön todellisuus koskien esimerkiksi liturgian avustavia tehtäviä kulkevat eri polkuja. Tilannetta selkeyttämään on nyt tehty kirkolliskokousaloite, jossa asiasta pyydetään selkeää kannanottoa. Lisäksi kirkolliskokousaloite kaipaa selkeyttämistä teologisen koulutuksen omaavien naisten rooliin opetuspuheiden pitämisessä jumalanpalvelusten yhteydessä.

Lausunto

Kirkolliskokousaloitteessa esitetään kirkolliskokousta velvoittamaan kirkollishallitusta nimeämään työryhmän, jonka tehtävänä on laatia piispainkokoukselle raportti naisen aseman selkiyttämisestä kirkollisissa avustavissa tehtävissä sekä oikeudesta pitää opetuspuheita kirkollisissa yhteyksissä.

Aloitteessa esitetään **liturgisten avustavien tehtävien sallimista myös naisille**. Piispat eivät pidä tarkoituksenmukaisena, että maallikkojen – naisten tai miesten – liturgisia tehtäviä määritellään nykyistä tarkemmin, koska aloitteessa esille tuodut asiat toteutuvat jo nyt. Papit voivat jatkossakin pyytää ketä tahansa jumalanpalvelusten avustaviin tehtäviin. Avustaviin tehtäviin luetaan esim. saatoissa avustaminen kirkkosalin puolella, ristisaatoissa lyhdyn, kirkkolippujen ja ikoneiden kantaminen, ehtoollisella kävijöiden suun pyyhkiminen, jälkiviinin ja -leivän esille laittaminen ja tarjoileminen jne.

Lisäksi kirkolliskokousaloitteessa toivotaan **opettamisen sallimista teologisen koulutuksen hankkineille naisille jumalanpalvelusten yhteydessä**. Piispat painottavat, että opetuspuheen pitäminen liturgiassa kuuluu lähtökohtaisesti papin tehtäviin. Samalla on otettava huomioon, että merkittävä osa jumalanpalveluksiimme osallistuvista tulee maista, joiden liturgisista käytännöistä ei kirkon ykseyden vuoksi ole syytä liiaksi poiketa.

Aloitteen perustelussa kerrataan, kuinka *käytännössä naiset antavat seurakunnissa jatkuvasti täysipainoista teologista opetusta kuoroharjoitusten yhteydessä, tiistaiseuroissa, katekumeeniopetuksessa, lasten- ja nuortenkerhoissa ja monissa muissa seurakunnallisissa yhteyksissä, sekä sielunhoidollisissa keskusteluissa vaikkapa diakoniatyön yhteydessä – peruskoulun ja lukioasteen uskonnonopettajia ja tohtoriksi väitelleitä naisteologeja unohtamatta.*

Suomessa ortodoksisen teologian koulutus on kansainvälisestäkin verrattuna korkeatasoista ja sen vuoksi esimerkiksi katekumeenien opetuksessa seurakunnissamme painotetaan teologista koulutusta laadukkaan opetuksen takaaajana. Me olemme pieni kirkko, jonka jokainen jäsen on tärkeä. On surullista, että monet kokevat, ettei kirkko anna mahdollisuuksia heidän koulutustaan ja taitojaan vastaaviin tehtäviin. Piispainkokouksen mukaan uusia ei-liturgisia tehtäviä naisille on mahdollista etsiä.

Kuten kirkkomme strategia muistuttaa: *Patriarkka Bartolomeos kiitti Suomen ortodoksisen kirkon rikkasta kulttuuriperintöä 100-vuotisjuhlissamme syksyllä 2023 ja painotti erityisesti eteenpäin vievää ja kehittävää rooliaamme*

ortodoksisessa yhteisössä. Meidän tulisiikin olla terveesti ylpeitä omasta hengellisestä perinnöstämme ja kulttuuriperinnöstämme sekä pyrkiä kehittämään niitä eteenpäin.

Lisäksi

Piispainkokous ilmaisee huolensa yhä repivämmästä keskustelukulttuurista niin kirkossa kuin yleisesti koko yhteiskunnassa. Yhteisen rakentamisen sijasta monen keskustelijan tavoitteena tuntuu olevan oman näkemyksen korostaminen aggressiivisesti ja toisten näkemysten polkeminen ja pilkkaaminen. Sikäli aloitteen huoli keskustelun hallitsemattomasta vellomisesta some-alustoilla tunnepohjaisin argumentein ja vastakkainasettelua korostaen on aiheellinen. Haastavista ja ongelmallisista asioista on kyettävä keskustelemaan kirkossamme.

Naisvihamielisyys lisääntyy yhteiskunnassa, mutta kirkossa me voimme aktiivisesti toimia ilmiötä vastaan. Kirkkomme strategian mukaan edistämme kirkossamme *rauhan ja sovun totentumista kaikilla tasoilla* ja se koskee meitä kaikkia. *Kirkon vahvuus syntyy siitä, ettei se jakaudu erillisiin ryhmiin, vaan elää koko yhteisönsä monimuotoisuudesta.* Meillä ei ole varaa menettää yhtään jäsenistämme.

Helsingissä–Kuopiossa–Oulussa 23.9.2026

+ Elia, Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

+ Arseni, Kuopion ja Karjalan metropoliitta

+ Sergei, Haminan piispa